

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИЗ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ
ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

КУЛЬТУРА ЯК ФЕНОМЕН ЛЮДСЬКОГО ДУХУ (БАГАТОГРАННІСТЬ І НАУКОВЕ ОСМИСЛЕННЯ)

Збірник тез доповідей
VI Міжнародної наукової конференції курсантів, студентів,
аспірантів та ад'юнктів
23-24 листопада 2023 року

Львів 2023

«Культура як феномен людського духу (багатогранність і наукове осмислення)»: збірник тез доповідей VI Міжнародної наукової конференції курсантів, студентів, аспірантів та ад'юнктів, м. Львів, 23-24 листопада 2023 року. Львів: ЛДУ БЖД, 2023. 446 с.

РЕДКОЛЕГІЯ:

Василь КАРАБИН, доктор технічних наук, професор

Ірина БАБІЙ, кандидат педагогічних наук

Лідія ВЕРБИЦЬКА, завідувач кафедри українознавства та міжкультурної комунікації, кандидат філологічних наук

Тетяна БОТВИН, доктор філософії, доцент

Галина ХЛИПАВКА, кандидат педагогічних наук

Тетяна КОНІВЦЬКА, кандидат педагогічних наук

Тетяна ПУНДИК, викладач кафедри українознавства та міжкультурної комунікації

Оксана ПИЛИПЕЦЬ, викладач кафедри українознавства та міжкультурної комунікації

Надія САЛАМІН, викладач кафедри українознавства та міжкультурної комунікації

Збірник укладено за тезами доповідей VI Міжнародної наукової конференції курсантів, студентів, аспірантів та ад'юнктів «Культура як феномен людського духу (багатогранність і наукове осмислення)» 23-24 листопада 2023 року.

Матеріали друкуються українською, польською та англійською мовами.

Збірник містить матеріали таких тематичних секцій

Секція 1. Мова як інструмент гібридної війни.

Секція 2. Українська культурно-національна складова світової цивілізації. Культура і війна.

Секція 3. Етичне й естетичне в культурі. Релігія як сфера культури. Інформаційно-комунікаційні технології як новітня форма існування культури.

Секція 4. Соціокультурний вимір науки. Соціально-психологічні

чинники культуротворення.

Секція 5. Національні мови і культури в їх специфіці та взаємодії.
Гендерна чутливість у культурі.

За точність наведених фактів, самостійність наукового аналізу та нормативність стилістики викладу, а також за використання відомостей, що не рекомендовані до відкритої публікації, відповідають автори матеріалів та їхні керівники.

©ЛДУ БЖД, 2023

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ЧИННИКИ
КУЛЬТУРОТВОРЕННЯ. СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ ВИМІР
НАУКИ

УДК 378.147

ФІЛОСОФСЬКІ ІДЕЇ САМОРОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ

Ігор КОВАЛЬ

кандидат педагогічних наук

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

Філософський вектор розгляду проблеми саморозвитку особистості сягає часів античності. Так, у філософських міркуваннях Арістотеля вказано, що самопізнання й розвиток людини відбувається у процесі розумової праці. Блаженства, на його думку, можна досягти лише при умові задоволеності власною працею, а саморозвиток особистості проходить в процесі самої ж людської діяльності.

Луцій Сенека у «Моральних листах до Луцілія» розкрив ідеї саморозвитку, вказуючи що розвиток і вдосконалення власної душі та розуму є найвищою цінністю буття людини. Давньоримський філософ аргументував потребу саморозвитку для власного благополуччя, при чому важливо самостійно аналізувати власні потенції опираючись на мотиви й бажання, зміна яких сприяє розвитку. Він вказував на відсутність меж досконалості, а життя є дороговказом до себе самого [5, с. 131].

Рене Декарт вважається основоположником раціонального саморозвитку особистості. Він наголошував на тому, що для людського існування потрібно тверезо мислити, а це своєю чергою, формує основи достовірності знання, де мається на увазі спростування

й доведення будь чого на основі думки. Його погляди сприяли опануванню людиною знань про світ, а саморозвиток трактувався як внутрішнє звертання до власної індивідуальності задля розкриття сенсу свого існування [1, с. 28-29].

Представник класичної німецької філософії Ф. Ніцше зазначив, що розвиток власної індивідуальності є більш важливим, а ніж служіння суспільству. Філософ у саморозвитку вбачав прагнення особистості стати надлюдиною, яка формується при досягненні переваги [4].

Вітчизняні сучасники В. Лозовий та Л. Сідлак трактують «саморозвиток особистості» як першочергову соціальну проблему, що вимагає достеменного осмислення. Науковці вказують, що біографічне проектування, вибір моделей, стратегій саморозвитку людини не залежить від зовнішніх ситуацій, тому і є усвідомленим. Духовний розвиток індивіда не завершується його сьогоденним надбанням, оскільки особистість є незавершеною системою і прагне саморозвиватись у відповідності до середовища, а докорінна зміна життєвої позиції веде до власного самознищення [3, с. 9]. Вони трактують саморозвиток особистості як взаємопов'язані події, що виникають внаслідок внутрішньо-особистісної свободи, сприяючи зміні особистісних станів, де кожен наступний – відповідає повнішому, багатшому, досконалішому буттю. Ними виокремлено поняття «усвідомленого саморозвитку особистості», що тлумачиться як саморозвиток особистості, який сприяє похвальному, усвідомленому, бажаному її внутрішньому самозбагаченню [3, с. 98]. До основних ознак усвідомленого саморозвитку, за допомогою якого його можна вирізнити від інших видів діяльності, виокремивши конкретні його форми віднесено: світоглядні, зокрема ціннісні й смисложиттєві орієнтації, мета і мотиви діяльності; ставлення особистості до піднесення досконалості буття і співвідношення з цим своєї активності, зокрема бажаність, про що свідчить використання

для цього вільного часу тощо; багатогранність або однобокість самовпливу; систематичність і напруженість діяльності, спрямованої на розвиток чи нейтралізацію тих чи інших рис; планування діяльності й використання бюджету вільного часу; самооцінка й суспільна оцінка самої діяльності та її наслідків [3, с. 159].

На ціннісну спрямованість усвідомленого саморозвитку особистості вказує Е. Коваленко. Саморозвиток він трактує як одну із форм руху матерії, яка спрямована на вирішення суперечностей його існування в соціумі та реалізується в самій же ж активності суб'єкта. Науковець наголошує, що усвідомлений саморозвиток залежить від домінуючих цінностей конкретно-історичного суспільства й окремого вибору індивіда. Зміст цього поняття може проявлятися в поєднанні неусвідомлених (імітація, наслідування, адаптація, гра) й усвідомлених (самовиховання, самовдосконалення) форм. Вектор усвідомленого саморозвитку залежить від «сенсожиттєвих орієнтирів» й світоглядних позицій, де за основу береться ціннісний блок. Грунтуючись на домінуючих світоглядних орієнтаціях вчений визначив стратегії усвідомленого саморозвитку особистості: соціоцентрична, культуро центрична, індивідоцентрична та ін. [2, с. 77].

Таким чином, основною характеристикою людського саморозвитку є життєдіяльність, рівень розвитку самосвідомості, активність самої особистості, оскільки впродовж життя проходить процес саморозвитку, де визначається мета і напрям її діяльності та поведінки. Тому у філософії це поняття спрямовувалось на з'ясування усіх закономірностей механізму вдосконалення і ґрунтувалось на пізнанні його основоположних онтологічних характеристик.

ЛІТЕРАТУРА

1. Декарт Р. Метафізичні розмисли; пер. з фр. З. Борисик і О. Жупанський. К. : Юніверс, 2000. 304 с.
2. Коваленко Е. А. Усвідомлений саморозвиток особистості в сучасних умовах. Вісник Харківського університету. Сер. Теорія культури і філософія науки. Харків, 2014. № 1092. С. 71–78.
3. Лозовой В. О., Сідак Л. М. Саморозвиток особистості у філософській рефлексії та соціальній практиці. Монографія. Х. : Право, 2006. 256 с.
4. Ніцше Ф. Філософія самоперевернення. Режим доступу : <https://tyzhden.ua/filosofia-samoperevershennia/> (дата звернення 31.10.2023р.).
5. Сенека Луцій Анней. Моральні листи до Луцілія / пер. з латин. А. Содомори. К. : Основи, 2005. 603с.

УДК 159.99

**ЕМПАТІЯ ЯК ПРОФЕСІЙНО ВАЖЛИВА ЯКІСТЬ
ФАХІВЦІВ СОЦІОНОМІЧНИХ ПРОФЕСІЙ**

Роман ЯРЕМКО

кандидат психологічних наук

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

Емпатія в професійному контексті визнається важливою якістю для представників соціономічних професій. Протягом багатьох років психологи проводили дослідження, щоб розуміти роль емпатії в особистісному розвитку та в контексті професійної діяльності. Емпатія впливає на всебічний розвиток особистості, підвищує

Ярема ЛАЗОРКО

РЕЛІГІЯ У СФЕРІ КУЛЬТУРИ.....269

Єгор МИЩАНЕНКО

XR-ТЕХНОЛОГІЇ В УКРАЇНСЬКІЙ КУЛЬТУРІ.....273

СЕКЦІЯ 4

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ЧИННИКИ КУЛЬТУРОТВОРЕННЯ. СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ ВИМІР НАУКИ

Ігор КОВАЛЬ

ФІЛОСОФСЬКІ ІДЕЇ САМОРОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ.....278

Роман ЯРЕМКО

ЕМПАТІЯ ЯК ПРОФЕСІЙНО ВАЖЛИВА ЯКІСТЬ
ФАХІВЦІВ СОЦІОНОМІЧНИХ ПРОФЕСІЙ.....281

Анастасія МИХАЙЛЕЦЬКА

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ЧИННИКИ
РОЗВИТКУ КУЛЬТУРИ МОВЛЕННЯ
У ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....285

Ярина КУЗЬМА

РОЛЬ СІМ'Ї У ФОРМУВАННІ КУЛЬТУРНИХ ЦІННОСТЕЙ.....288

Тетяна КОРОЛЬ

КУЛЬТУРА ЯК ЗАСІБ НАЦІОНАЛЬНОЇ САМОІДЕНТИФІКАЦІЇ.....291

Анастасія ІВАНЧЕНКО

TO WHAT EXTENT HAS POPULAR CULTURE FORMS
HAVE BEEN REPRODUCED
OR CHALLENGED DOMINANT INEQUALITIES IN SOCIETY.....294

Анна ІВАНІВ